

Dosarul nr. 2ra-776/22 (2-21111969-01-2ra-01062022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – S. Suvac

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – M. Guzun, V. Sîrbu, V. Buhnaci

DECIZIE

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Maria Ghervas,
Mariana Pitic,
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Străisteanu Gheorghe,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a prezumției nevinovăției, încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Străisteanu Gheorghe, fiind menținută hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 23 iulie 2021, Străisteanu Gheorghe s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică, solicitând constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a prezumției nevinovăției, încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 19 iulie 2020, deplasându-se regulamentar pe strada Alba-Iulia, sect. Buiucani, mun. Chișinău, fără motive a fost oprit de agentul constator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, Varzari Grigore, invocându-i-se că a comis o încălcare a Regulamentului Circulației Rutiere și întocmindu-i procesul-verbal cu privire la contravenție, cu aplicarea unei amenzi în mărime de 1400 lei.

Reclamantul a invocat faptul că procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit fără probe, cu date false și în lipsa unui avocat.

La 21 iulie 2020, reclamantul a depus o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05058907 din 19 iulie 2020, iar la 07 decembrie

2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a emis o hotărâre, prin care a dispus respingerea contestației și menținerea în vigoare a procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05058907 din 19 iulie 2020.

La 15 iulie 2021, Curtea de Apel Chișinău a emis o decizie irevocabilă, prin care a dispus admiterea contestației, casarea hotărârii primei instanțe din 07 decembrie 2020 și anularea actelor juridice emise de agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, Varzari Grigore, pe motivul lipsei faptei contravenționale.

Potrivit reclamantului, faptul fabricării și falsificării de către ofițerul de poliție, Varzari Grigore, a dosarului contravențional din 19 iulie 2020 a fost constatat prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2021.

Consideră reclamantul, că astfel i-a fost încălcat dreptul fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și, anume, dreptul de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) contrar prevederilor legislației în vigoare, prezumția nevinovăției.

Reclamantul a susținut că procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 iulie 2020 a fost întocmit cu date eronate, false, lipsindu-l intenționat de dreptul de a fi apărat de un avocat, de a prezenta probe, cereri, plângeri, declarații, i-au fost încălcate grav drepturile prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu a avut parte de un proces echitabil în conformitate cu art. 6 § 1 din Convenție la întocmirea procesului-verbal nominalizat, fapt confirmat și prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 iulie 2021.

Suplimentar, a subliniat că a fost tras la răspundere contravențională (penală) ilegal, a fost frustrat puternic, a avut emoții negative, a suportat cheltuieli, contestând acțiunile ilegale ale agentului constatator, Varzari Grigore, participând în ședințele de judecată.

Reieșind din cele expuse, Străisteanu Gheorghe a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție, încălcare comisă prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05058907 din 19 iulie 2020 și încasarea din contul Inspectoratului Național de Securitate Publică a prejudiciului moral în mărime de 5 000 lei.

Prin hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Străisteanu Gheorghe, fiind menținută hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut prevederile art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, menționând că aceasta reglementează expres și exhaustiv cazurile, modul și condițiile angajării răspunderii patrimoniale pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, fiind inadmisibilă survenirea răspunderii în alte cazuri decât cele stabilite de legiuitor.

Astfel, instanțele inferioare au constatat inaplicabilitatea acestei legi la prezenta cauză.

La 13 aprilie 2022, Străisteanu Gheorghe a contestat cu recurs decizia din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanțele inferioare au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au fost invocate circumstanțe și motive similare celor din acțiune și cererea de apel.

Astfel, recurentul a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 20 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei decizii prin care acțiunea înaintată de Străisteanu Gheorghe să fie admisă integral.

Copiile cererii de recurs le-a fost expediată Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică, acestea fiind recepționate la 09 iunie 2022 și, respectiv, 03 iunie 2022, fapt confirmat prin avizele de recepție (f.d. 146, 147).

La 04 iulie 2022, Inspectoratului Național de Securitate Publică, prin intermediul reprezentantului Fiodorov Anastasia, a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând considerarea acesteia ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 06 aprilie 2022 și expediată participanților la proces la 27 mai 2022 prin poșta electronică (f.d. 125). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 13 aprilie 2022, fiind expediat prin poștă la 12 aprilie 2022, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

Prin încheierea din 06 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Străisteanu Gheorghe împotriva deciziei din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia

instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 20 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și a Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și încasarea prejudiciului moral, hotărârea fiind menținută prin decizia din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În contextul prevederilor art. 373 din Codul de procedură civilă, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Colegiul precizează că soluția adoptată de către instanța de apel este corectă, însă temeiurile respingerii pretențiilor reclamantului nu au fost determinate corespunzător. Or, în conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Colegiul lărgit menționează că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr.2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag.84, 98).

Instanța de recurs constată că, la 19 iulie 2020, recurentul Străisteanu Gheorghe a fost oprit de agentul constator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, Varzari Grigore, invocându-i-se că a comis o încălcare a Regulamentului Circulației Rutiere și întocmindu-i procesul-verbal cu privire la contravenție, cu aplicarea unei amenzi în mărime de 1400 lei.

La 21 iulie 2020, recurentul a depus o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05058907 din 19 iulie 2020, iar la 07 decembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a emis o hotărâre, prin care a dispus respingerea contestației și menținerea în vigoare a procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05058907 din 19 iulie 2020.

La 15 iulie 2021, Curtea de Apel Chișinău a emis o decizie irevocabilă, prin care a dispus admiterea contestației, casarea hotărârii primei instanțe din 07 decembrie 2020 și anularea actelor juridice emise de agentul constator din cadrul Inspectoratului Național de Securitate Publică, Varzari Grigore, pe motivul lipsei faptei contravenționale.

Invocând că procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința sa a fost anulat și s-a încetat procesul contravențional, reclamantul a depus prezenta

acțiune în judecată împotriva Inspectoratului Național de Securitate Publică în temeiul prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și în temeiul Codului contravențional.

Conform art. 1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Potrivit art. 2 din aceeași Lege, prin acțiuni ilicite se înțelege acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Potrivit cu art. 3 alin. (1), în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Potrivit art. 13 alin. (1), (2) din Legea menționată, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

Deci, din sensul normelor de drept citate rezultă indubitabil că persoana în privința căreia a fost pornit un proces contravențional are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate de agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă din contul

bugetului instituției care are personalitate juridică și poate fi subiect al raportului obligational de răspundere pentru prejudiciul cauzat, în condițiile enunțate supra.

În acest context, Colegiul lărgit reține că potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, Inspectoratul General al Poliției reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 14 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul ministrului afacerilor interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate. Subdiviziunile specializate sunt unități ale Poliției de competență teritorială generală, subordonate Inspectoratului General al Poliției, care pot crea servicii publice desconcentrate și se instituie conform specificului unor sectoare și direcții concrete de activitate.

Prin ordinul ministrului afacerilor interne se înființează subdiviziunea specializată a Poliției, care va avea calitatea de organ de urmărire penală.

Structura și regulamentele de activitate a subdiviziunilor specializate se aprobă de către ministrul afacerilor interne.

Conform art. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul General al Poliției este persoană juridică cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, cu sediul în mun. Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea sa în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Conform art. 15-17 din regulament, Inspectoratul are în subordinea sa: 1) subdiviziuni specializate; 2) subdiviziuni teritoriale.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală.

Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.

În corespundere cu art. 7 din Regulamentul cu privire la supravegherea tehnică exercitată de Inspectoratul Național de Securitate Publică aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 415 din 8 aprilie 2003, Inspectoratul Național de Securitate Publică îndeplinește funcțiile de control de stat, dirijare, alte obligațiuni de serviciu ce țin de supravegherea tehnică prevăzute în actele normative în vigoare.

Astfel, Inspectoratul Național de Securitate Publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligational de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Din aceste considerente, instanța de recurs constată că acțiunea a fost îndreptată către un pârât necorespunzător.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, Străisteanu Gheorghe incorect și-a îndreptat acțiunea față de Inspectoratul Național de Securitate Publică, care, prin efectul legii, nu poate fi subiect de sine stătător în raportul obligațional de răspundere civilă. Instanța de recurs subliniază că, în conformitate cu prevederile art. 27 din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi aparține reclamantului.

Astfel, dreptul de a alege pârâțul aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

În atare circumstanțe, Colegiul lărgit reține recursul declarat de Străisteanu Gheorghe ca fiind declarativ și neîntemeiat, necesitând a fi respins.

Totodată, instanța de recurs notează că pronunțarea asupra altor obiecții invocate în cererea de recurs este inoportună în situația în care instanța de apel, la examinarea cauzei în ordine de apel, a constatat și a elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, a determinat cadrul legal aplicabil litigiului, a analizat și a apreciat materialul probatoriu la justa lui valoare, în așa fel nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi.

Deci, în contextul dat, ținând cont de natura juridică a litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că instanța de apel a examinat principalele întrebări juridice puse în fața instanței prin pretențiile și obiecțiile părților procesului și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința tuturor motivelor invocate cu privire la fondul cauzei civile.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Străisteanu Gheorghe.

Se menține decizia din 06 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului Național de Securitate Publică cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și a prezumției nevinovăției, încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas,

Mariana Pitic,

Victor Burduh